

Vabakirikute ajalugu ja tänapäev (VKTJ.25.01.05)

Õppemaht: 3 EAP (18 kontakttundi, 60 t iseseisvat tööd).

2026/27 õppeaasta, BAKA tase

Kursuse õppejõud - Sven-Joonatan Siibak (MA)

Hindamine: mitteeristav

Õpiväljundid. Õppeaine lõpuks üliõpilane

- tunneb radikaalse reformatsiooni traditsiooni kuuluvaid sündmusi ja võtmeisikuid ning oskab neid asetada kirikuloo ajajoonele ning sündmuste konteksti;
- tunneb radikaalse reformatsiooni ja hilisemate vabakirikute tekkelugu, seoseid teiste kristlike konfessioonidega kultuurilis-ajaloolises kontekstis;
- analüüsib ajalookriitiliselt vabakirikute lähteperioodi teoloogilisi rõhuasetusi – eriti eklesioloogiat – tänapäeva vabakirikute teoloogilist diskussiooni silmas pidades;
- selgitab, kuidas radikaalse reformatsiooni (ja hilisemate vabakirikute identiteedi) tundmine aitab rikastada tänapäeva vabakiriklikku teoloogilist mõtet.

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamismeetodid	Tähtaeg	Hindamiskriteeriumid
1. Essee radikaalse reformatsiooni või laiemalt vabakirikute eklesioloogia kohta. Valida võib ka ühe isiku – ja analüüsida biograafilisest vaatenurgast tema panust vabakoguduse ellu. (50%) Essee teemad on leitavad Moodlest.	06.12.2026	Essee vastab järgmistele nõuetele: 1. Essee on pealkirjastatud vastavalt valitud teemale. 2. Essee pikkus on 1500 +/- 100 sõna. 3. Essee ülesehitus on loogiline. Essees käsitletavat küsimust on mõtestatult sõnastatud ja sellele on loogiliselt ning põhjendatult vastatud. 4. Essee esitab autori põhjendatud nägemuse vabakoguduslikust teoloogiast ja identiteedist. Autori hää, seosed ja arusaamad tulevad selgelt esile. 5. Essees on korrektselt viidatud kursuse kohustuslikule kirjandusele, Eesti koguduste praktikatele/ arusaamadele. 7. Kasutatud allikatele on viidatud nõuetekohaselt. 8. AI kasutamine on lubatud vaid vormistamiseks ja peab olema nõuetekohaselt viidatud.
2. Lugemiskontroll (Nigel G. Wright "Vaba kirik, vaba riik" (40%))	17.02.2027	70% testi küsimustest on vastatud õigesti.
3. Aktiivne osalemine loengutes, aruteludes, jooksvate ülesannete täitmisel. (10%)	Kogu loengukursuse vältel	Hinnatakse üliõpilase panustamist õppetöösse, loovaid ideid, materjali leidmise ja seoste loomise oskust, samuti küsimuste formuleerimise ja lahenduste väljapakkumise initsiatiivi.

Lõpphinde kujunemine

Ainekursuse hindamine on mitmeeristav, kõik 3 hindamismeetodid peavad olema sooritatud vastavalt hindamiskriteeriumidele ja õigeaegselt.

Õppeprotsessi kirjeldus koos kuupäevadega

Iseseisev töö	Kontaktõpe	Kontaktõppe sisu ja meetodid
Kohustusliku kirjanduse lugemine	November, 8t	Sissejuhatus. Mõisted. Reformatsioon(id) ajastu kontekstis. Mis on radikaalne reformatsioon? – Ajalooline ülevaade. Kuidas mõista usuliikumise identiteeti? Vabakoguduste tunnused ja indentiteediväärtused. Erinevaid mudeleid: Shurden, McClendon, jt. Tõlgendamise vabadus ja identiteedi püsivus: mida on õppida ajaloost ja tänapäevast? Kogudus ja ühiskond. Riigi ja kiriku suhted. NB! Selle teemaga külgneb ka aine “Vabakirikud, usuvabadus ja ühiskond”. Misjon, usuline pöördumine, kogudusemõistmine ja jumalateenistus. Otsingud läbi sajandite. – Essee kirjutamise juhised.
Essee	Detsember, 6t	Vabatahtlikkus vabakirikute ajaloo ja teoloogia võtmes. Kõigi usklikke preesterlus. Vabatahtlik panustamine koguduses ja ühiskonnas. Vabakirikute arusaam jüngerlusest. Vabakirikliku teoloogia ja praktika panus oikumeenilistes suhetes ja ühiskonnas.
Kohustusliku kirjanduse lugemine	Veebruar, 4t	Lugemiskontroll. Tagasiside esseele kohta. Ainekursuse kokkuvõte. Tudengite tagasiside.
		Õppeaine läheb lukku 31.03.2027

Ainekursuse kirjandus ja muu materjal:

Kohustuslik:

Toivo Pilli, *Usu värvid ja varjundid* (Tallinn: Allika, 2007) – teine peatükk, lk. 60-89
Nigel G. Wright, *Vaba kirik, vaba riik* (Kõrgem Usuteaduslik Seminar, 2026)
Loengus antud jaotusmaterjalid ja lugemisülesanded

Soovituslik:

Craig A. Carter, *Rethinking Christ and Culture* (Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2006)
Paul Fiddes, *Tracks and Traces* (Carlisle: Paternoster, 2003)
Stuart Murray, *Post-Christendom* (Carlisle: Paternoster, 2004)
Stuart Murray, *Church After Christendom* (Milton Keynes: Paternoster, 2004)
C. Arnold Snyder, *Following in the Footsteps of Christ. The Anabaptist Tradition* (London: Darton, Longman and Todd, 2004)
Nigel G. Wright, *New Baptists, New Agenda* (Carlisle: Paternoster, 2002)